

“EKMEK KAVGASI”, SINIF KİMLİĞİ VE SINIF MÜCADELESİ

Anjin Dergisi (Diyarbakır), Sayı 2, Mart 2013

Yıldırım Koç

Yaşınız ilerledikçe en çok duyacağınız kavramlardan biri “ekmek kavgası” olacak. “Ekmek parası kazanmak” için okula gidiyorsunuz. Geleceği garantili olup, geçimini kolayca sağlayabilecek insan sayısı giderek azalıyor. Okul bile, insanın kendisini geliştirdiği bir yer olmaktan çıkıp, “ekmek parası kazanmanın” aracı haline geldi. Öğrenciler, okulda kendilerini geliştirmek için birşeyler öğrenmek yerine, hayata atıldıklarında onların daha büyük bir “ekmeği” daha kolayca kazanabilecekleri beceriler kazanmaya çalışıyor.

Kapitalist düzende bu son derece doğal.

40-50 yıl önce, bugünün öğrencilerinin anne-babalarının ve hatta dedelerinin döneminde, birçok insan kendi aile işletmesinde çalışarak hayatını kazanabiliirdi. Üniversite ve hatta lise mezunları kolayca iş bulabiliirdi. Hayat zordu.

Şimdi aile işletmelerinin sayısı iyice azaldı; daha da azalacak.

Tarımsal faaliyet her geçen gün çöküyor. İnsanların tarla ekerek veya hayvancılık yaparak geçim sağlaması giderek daha da zorlaşıyor.

Kentlerdeki esnaf-sanatkar, büyük mağaza zincirlerinin rekabetine dayanamıyor.

Bugün liseyi bitirenin de, üniversite mezununun da önünde tek seçenek kalıyor: İşgücünü belirli bir işverene satarak elde ettiği ücretle geçimini sağlamak. Diğer bir deyişle, ekmek parası kazanmanın yolu, bir işverenin işletmesinde ücretli olarak çalışmaktan geçiyor.

Bu işveren kamu kesimi de olabilir, özel kesim de.

Bu işyeri bir fabrika da olabilir, bir lokanta da, vergi dairesi de, inşaat şantiyesi de, maden de.

Hepsinin ortak özelliği, bu işyerlerinde binlerce, onbinlerce, milyonlarca insanın, işgüçlerini bir işverene satarak geçimlerini sağlamaya çalışmasıdır.

Geçimini, işgücünü satarak sağlayan insanlara “işçi” diyoruz.

Bu insanın bağlı bulunduğu kanunlar ona “memur,” “sözleşmeli personel,” “işçi,” “geçici personel” gibi adlar verebilir.

Ancak bunların hepsinin ortak özelliği, geçimlerini sağlamanın yolunun işgücü satışı olmasıdır.

Bu insanların geçim kaynağı, işgüçlerini satma karşılığında aldıkları ücret, aylık veya maaştır.

Sizler de eğitiminizi tamamladığınızda işgücünüzü satacaksınız.

Bir işyerine girip, belirli bir süre çalışma karşılığında alacağınız ücretle evlenmeye, kirada oturmaya, çocuk sahibi olmaya, çocuk okutmaya çalışacaksınız.

Bir gün emekli olup, emekli aylığınızla çalışmadan geçinebileceğiniz günleri ipe çekeceksiniz.

Ekmeğini aynı şekilde kazanan insanlar bir "sınıf" oluşturur.

Ekmeğini, işgücünü satarak kazanan insanlara "işçi sınıfı" denir.

Ekmeğini, kendi işletmesinde çalışarak kazanan insana esnaf-sanatkar veya küçük çiftçi denir. Bu toplumsal sınıfa "küçük burjuvazi" adı da verilir.

Geçimini, üretimde kullanılan fabrikalara, makinelere, topraklara sahip olarak ve işletmesinde işçi çalıştırarak sağlayan insanlara da "sermayedar" veya "kapitalist" denir.

Türkiye'de onyıllardır uygulanan politikalar sonucunda esnaf-sanatkar ve küçük çiftçiler hızla tasfiye olmaktadır. Bu insanlarımızın büyük bölümü, işçi sınıfının saflarına katılmaktadır.

Bugünün öğrencilerinin çok büyük bölümü de, okullarını bitirdikten sonra, işçi sınıfının saflarına katılacaklar, "ekmek parası" için bu safta mücadele edeceklerdir.

Her insanın çeşitli kimlikleri vardır.

İnsan belirli bir aileye doğar. Ailenin etnik kökeni ve inancı, çocuğa daha bebeklikten itibaren işlenir.

Etnik köken ve inanç tabii ki çok önemlidir; ancak karın doyurmaz.

Aynı etnik kökenden insanlar arasında sermayedarlar ve toprak ağaları rahat içinde yaşarken, işçiler, topraksız köylüler, işsizler, marabalar büyük sıkıntı çeker. İşçiyi sömüren bir patron, kendi etnik kökeninden olduğu için bir işçiyi sömürmekten vazgeçmez.

Aynı inanca sahip insanlar arasında da toplumsal sınıf farklılıkları vardır. Kapitalist, toprak ağası, işçi, maraba ve işsiz, aynı inanca sahip olabilir. Ancak aynı inanca sahip olan bu insanların geçim düzeyleri ve sorunları birbirinden çok farklıdır. Yoksul köylüyü sömüren bir toprak ağası, kendi inancından olduğu için yoksul köylüyü ezmekten vazgeçmez.

Sorulması gereken temel soru şudur:

Ekmeğin kazanmanın, geçim sağlamanın giderek daha da zorlaştığı, "ekmeğin aslanın ağzında ve hatta midesinde olduğu" koşullarda kimler elele vermeli, kimler birbiriyle dayanışma içinde olmalı?

Bu sorunun cevabını hayat veriyor.

Hayat, hangi etnik kökenden, hangi inançtan, hangi siyasal görüşten olursa olsun, ekmeğini aynı biçimde kazanan insanları yan yana getiriyor.

Hayat, sınıf kimliğini ön plana çıkarıyor, sınıf bilincini geliştiriyor, sınıf mücadelesine yol açıyor.

Peki, işçi sınıfıyla sermayedar sınıf arasındaki çelişki uzlaştırılmaz mı?

Bu iş çok zor.

Eğer emperyalist bir ülkede yaşıyorsanız, başka ülkeleri sömürüyorsanız, başka halkların sömürsünden elde edilen kaynakların bir bölümü işçilere de verilebilir ve bu ülkelerin işçileri, sömürseler bile, iyi çalışma ve yaşama koşullarına kavuşabilir.

Amerika'da, İngiltere'de, Fransa'da, Japonya'da, İsveç'te ve benzeri emperyalist ülkelerdeki durum budur. Bu ülkeler az gelişmiş ülkeleri sömürür; elde edilen kaynağın bir bölümüyle emperyalist ülkelerin işçi sınıfları satın alınır. Bu ülkelerin işçileri, yüksek ücretlerden, daha kısa çalışma süresinden, iş güvencesinden, sağlıklı çalışma koşullarından, iyi sosyal güvenlik haklarından ve işyerinde belirli bir ölçüde söz hakkından yararlanabilir.

Bizim gibi ülkelerde ise, emperyalist sömürünün de etkisiyle, işçi sınıfı için çalışma ve yaşama koşulları zordur ve giderek daha da zorlaşmaktadır.

Bir işçi ile işveren arasındaki ilişkide beş temel konuda çelişki yaşanır.

İşçi işe girerken, işgücünü kaçta satacağını düşünür. Ücreti, ikramiyesi, fazla çalışma ücreti, çocuk parası ve benzeri ödemeler bu gruptadır. İşçinin ücreti ve yan ödemeleri artarsa, işverenin kârı azalır. Bu nedenle, işverenden para koparmak, onun etinden et koparmak gibidir.

İşçi, belirli bir ücret karşılığında belirli bir süre çalışacaktır. Günlük ve haftalık çalışma süresi, yıllık ücretli izin süresi, çeşitli ücretli izinler, genel tatiller bu kapsamdadır. İşçinin çalışma süresi kısaltılırsa, işverenin aynı işi yaptırması için gereken işçi miktarı artar. Çalışma süresinin kısalması işçiye yarar, patrona zarar getirir.

İşçi, geçimini işgücü satışıyla sağlayan insandır. Bu nedenle, işgücünü satmaya devam edebilmesi, işini kaybetmemesi son derece önemlidir. İşçinin işten çıkarılmaması, onun iş güvencesidir. Buna karşılık, patronun en büyük silahı, "seni işten atarım" tehdididir. İşçinin iş güvencesi, patronun bu gücünün yok edilmesidir.

İşçinin çalıştığı işyeri sağlıklı değilse, iş kazası ve meslek hastalığı ortaya çıkar. İş kazasının etkisi hemen görülür; ancak birçok meslek hastalığının etkisi yıllar sonra ortaya yaşanır. İş kazası ve meslek hastalığı tehlikesini ortadan kaldırmak için para harcamak gerekir. Patronlar genellikle bu işten kaçınır. Patron için parası ve kârı, işçinin sağlığından çok daha önemlidir.

Genç insan için sosyal güvenlik pek önemli gözükmeyebilir. Bir işçi hastalandığında, iş kazasına uğradığında, meslek hastalığına yakalandığında, yaşlandığında, sakatlandığında, doğum yaptığında sıkıntı yaşar. Para kazanması imkansızlaşır ve ek masraflar ortaya çıkar. Bu durumda “sosyal güvenlik” ihtiyacı gelişir. İşçinin temel taleplerinden biri, bu tür olaylar karşısında “namerde muhtaç olmamak”tır. Ancak sosyal güvenlik para gerektirir. Bu paranın bir bölümünü de patronlar ödemek zorundadır.

Bütün bu çelişkiler, işçiyle patronu karşı karşıya getirir.

Tek tek işçilerin tek tek patronlarla karşı karşıya gelişi, bir süre sonra, bir işyerindeki işçilerin, bir bölgedeki işçilerin, bir işkolundaki işçilerin ve ülkedeki tüm işçilerin patronlara karşı mücadelesini geliştirir.

Hatta, günümüzde pek etkili olmasa bile, tüm dünyadaki işçilerin tüm dünyadaki patronlara karşı mücadelesi de gelişmelidir.

Bunun adı da “sınıf mücadelesi”dir.

İşçi ve patron var olduğu sürece, işçi sınıfı ile patron sınıfı arasındaki mücadele de olacaktır.

Bu mücadele dönem dönem alevlenir, dönem dönem yavaşlar; ancak daima vardır.

Günümüzde Türkiye’de giderek daha da ön plana çıkacak olan, ekmeğini işgücü satışıyla kazanan işçi sınıfıyla, işçiyi ve halkı sömüren kapitalistler ve onların işbirliği yaptığı emperyalistler arasındaki çelişkidir.

İnsanın karnını doyuran, insanın ailesinin ekmeğini kazandıran ve büyüten, etnik kimlik, inanç veya siyasi görüş değil, sınıf kimliğidir.

Okulu bitirip hayata atılacak öğrenciler, isteseler de istemeseler de kendilerini bu sınıf mücadelesinin içinde bulacaktır.

Eğer işçi sınıfının birliğini sağlayabilir, kapitalistlere ve emperyalistlere karşı mücadeleyi geliştirebilirsek, herkesin huzur ve barış içinde yaşayabileceği bir Türkiye yaratabiliriz.

Eğer işçi sınıfının birliğini sağlayamazsak, işsizlik daha da artacak, ekmeğimiz daha da küçülecektir.